

VZAH PÁPEŽA JÁNA PAVLA II. K SLOVENSKU A SLOVÁKOM

< dZac` VUc YRSZ7cR_eSV 5JfX Š † < F CF | @> 36C@<

Ur. 22.07.1955 r. v Mníšku nad Popradem. Studia filozoficzno-teologiczne na GMBF w Bratysławie, święcenia kapłańskie 17.06.1984 w Nitrze. Od r. 1984 praca w Levoči. Od 1985 r. sekretarz Kurii Biskupiej w Spišskej Kapitule, od r. 1994 dziekan dekanatu w Levoči, zaś od r. 2001 dziekan moderator dolno-spiskich dekanatów. Od 1991 r. sędzia sądu kościelnego w Spiskiej Kapitule a od r.1990 członek Rady Kapłańskiej. Dnia 04.01.1984 mianowany prałatem Jego Świątobliwości Ojca Świętego Jana Pawła II. W r. 1997 licencjat z historii na PAT-e w Krakowie, zaś w r. 1998 licencjat z prawa kanonicznego na KUL w Lublinie. W r. 2000 habilitacja na Trnavskim Uniwersytecie, w r. 2001 PhDr. a PhD. na KU w Ružomberku, w r. 2002 ICDr. na KUL Lublin, 2003 PaedDr. na KU Ružomberok. 01.04.2004 tytuł profesora teologii katolickiej. Od r. 1993 wykładowca w Spišskom Podhradí, od r. 2004 na Wydziale Pedagogicznym Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberku. Autor 42 monografii, wielu artykułów, w tym opublikował 132 artykuły w kraju i 40 w czasopiśmie zagranicznych. Członek Wysokiej Rady KU w Ružomberku.

ÚVOD

Pápež **Ján Pavol II.** vždy, pri rôznych príležitostiach, prejavoval blízky vzťah k Slovensku a k Slovákom.

Pri mnohých pápežských audienciách na svätopeterskom námestí alebo v Aule Pavla VI. spomenul a pozdravil pútnikov zo Slovenska.

Využil každú príležitosť, aby pozdravil slovenských veriacich počas pútí v Šaštíne, Levoči a na iných pútnických miestach. Napríklad pred modlitbou Anjel Pána na Námestí sv. Petra v Ríme 8. júla 1984 pápež povedal:

„V túto nedeľu 8. júla sa koná na Slovensku púť do mariánskej svätyne v Levoči, ktorá bola nedávno povýšená na hodnosť baziliky menšej. Materinskému srdcu Panny Márie zverujem všetkých veriacich tohto vznešeného národa...”

Alebo tiež 3. júla 1988 pred modlitbou Anjel Pána na audiencii uistil slovenských katolíkov, ktorí sa zhromaždili v Levoči, že

je s nimi mimoriadne spojený. Doslova povedal:

„Dnes sa na našej púti po ceste mariánskych svätých a chrámov prenášame na Slovensko a duchovne sa spájame s pútnikmi zhromaždenými v Levoči, lebo tam v prvú júlovú nedeľu prichádzajú desaťtisíce veriacich, najmä mladých, aby sa spolu modlili v prítomnosti Márie...”

Ďalej zdôraznil pápež, že táto púť posilní jednotu slovenských veriacich vo viere a ich kresťanskú identitu.

„Láska k Matke Božej pomohla Slovákom po stáročia znášať ťažké skúšky minulosti a prítomnosti, ktoré ohrozovali ich národné jestvovanie a ich vieru.”

Povedal Ján Pavol II.

Po mariánskej modlitbe Anjel Pána pápež Ján Pavol II. povedal po slovensky:

„Drahí pútnici z Levoče! Duchovne som účastný na vašej púti v Levoči a žehnám vás z celého srdca. Nech vás Božia Matka posilní

vo viere, upevní v nádeji a oživuje i povzbudzuje v láske k Bohu a blížnemu.”

Na takéto pozdravy pápeža slovenský ľud by bol veľmi rád odpovedal osobným stretnutím v Ríme, ale, žiaľ, pre „tvrdý“ režim to nebolo vtedy možné. Veriaci Slováci, ktorí napriek bezohľadnému prenasledovaniu zostali verní Cirkvi, dlho a túžobne čakali na príchod Jána Pavla II. do svojej vlasti. Ich vytrvalá túžba stala sa skutkom, keď spomedzi všetkých postkomunistických národov privítali ako prví posla slobody a lásky. A tak sa nemožné stalo možným, to, čo sa zdalo neuskutočiteľné, stalo sa skutočnosťou.

Dvojdnový pobyt pápeža Jána Pavla II. v apríli 1990 sa ešte stále zdá veriacim Čiech, Moravy i Slovenska ako ozajstný zázrak.¹

PRVÁ APOŠTOLSKÁ CESTA V BÝVALOM ČESKOSLOVENSKU

Komunizmus zvrhnutý ľudovou mocou, pád železnej opony, sloboda a demokratický vývin nastal vo východnej Európe po revolúcii v roku 1989.

Ján Pavol II. dňa 21. apríla 1990 prvýkrát prišiel na návštevu Československa po páde komunizmu. Čechom a Slovákom povedal: „...premohli ste strach!“

V sobotu predpoludním 21. apríla 1990 po prvý raz v histórii českého národa vstúpil Kristov námestník na českú zem. Osobitné lietadlo talianskej spoločnosti Alitalia vyzdobené zástavami Vatikánu a ČSFR pristálo niekoľko minút pred jedenástou hodinou na Ruzinskom letisku v Prahe. Na vzácneho hosťa z Vatikánu čakali už prezident republiky Václav Havel, pražský arcibiskup kardinál František Tomášek, všetci českí a slovenskí biskupi a osobnosti politického života.²

Praha

V Katedrále sv. Víta ho privítal kardinál František Tomášek týmito slovami:

„Svätý Otče!

Nadišiel slávny deň vášho príchodu do našej vlasti. Vaša prvá cesta viedla sem, do pražskej katedrály, ktorá je akýmsi duchovným srdcom nielen mesta Prahy, ale celej českej zeme. Stretávame sa s vami nad hrobmi našich svätcov a kráľov, na mieste posvätenom storočiami zbožnosti nášho ľudu. Ďakujem vám, Svätý Otče, že ste vždy dávali najavo svoju lásku k našej Cirkvi a za porozumenie našich ťažkostí. Ďakujeme vám za vaše zdôrazňovanie posvätného charakteru ľudského života a obhajobu všetkých ľudských práv.“

Po krátkom oddychu o pol štvrtej popoludní sa vzácny hosť odobral na Letenskú pláň. Napriek prudkému dažďu sa na Letnej zišlo vyše pol milióna veriacich, ktorí chceli zažiť pontifikálnu sv. omšu Jána Pavla II.

Takmer dve hodiny pred sv. omšou sa začal hodnotný duchovný program, ktorý viedol známy katolícky kňaz, bývalý disident Václav Malý (terajší pražský pomocný biskup). Meditácie, svedectvá, príhovory sa striedali s hudbou a spevom. K mikrofónu pristupovali rehoľníci, rehoľnice a laici, ktorí rozprávali o štyridsaťročnom prenasledovaní Cirkvi. Všetci vyjadrili pevné presvedčenie, že Boh je silnejší, ako jeho nepriatelia. Cirkev postavená na Petrovej skale je nepremožiteľná.

Za hlaholu zvonov zo všetkých strán prišiel krátko pred štvrtou v papamobile pápež Ján Pavol II. O niekoľko minút, za spevu piesne *Raduj se všechno stvoření*, Svätý Otec spolu s koncelebrujúcimi biskupmi vystúpil k oltáru.

¹ DLUGOŠ, F.: *F glkp{°O ctk°puml}jqt{°x°Ngxq k°3469°6°3; ; 7°Ngxq c°<Rqn{ rrtguu."4222."ul°457°6°4580}*

⁴ MODIK, R.: *Príde k nám posol lásky a pokoja. „Posol“*, 0°813; ; 2."ul°30

Pred sv. omšou privítal Jána Pavla II. kardinál František Tomášek, na čo vzácny hosť odpovedal pozdravom:

„Milovaní bratia a sestry!

Splnilo sa to, po čom ste túžili a na čo som sa tešil i ja. Aspoň na chvíľu tu môžeme byť spolu a sláviť eucharistiu. Táto skutočnosť umocňuje našu tohoročnú veľkonočnú radosť. Najprv však, aby z nás mal radosť i ten, do ktorého rúk budeme raz spoločne skladať úcty z toho, ako sme plnili svoje poslanie na tom mieste, kde nás Boh chce mať...”³

Na druhý deň ráno 22. apríla 1990 odletel pápež z Prahy do historického a kresťanského srdca Moravy, na Velehrad.

Velehrad

V dedine Tupesy, neďaleko Uherského Hradišťa, privítal vzácneho hosťa olomoucký arcibiskup, metropolita Moravy Mons. František Vaňák.

Olomoucký metropolita privítal vzácneho hosťa aj na Velehrade, kde sa začala slávnosť eucharistie, ktorú spolu s Jánom Pavlom II. koncelebrovali František Vaňák, kardinál Agostino Casaroli, kardinál Jozef Tomko a brnenský biskup Vojtech Cikrle.

Na začiatku sv. omše pozdravil pápež Ján Pavol II. prítomných veriacich:

„Milovaní bratia a sestry!

S hlbokým dojatím a zadosťučinením som tu prítomný medzi vami na posvätnom Velehrade, v kraji posvätenom pôsobením svätých vierozvestov, slovanských apoštolov Cyrila a Metoda, patrónov Európy.

S veľkou láskou a obetavosťou sa usilovali o rast a šírenie Božieho kráľovstva medzi Slovanmi. Získali láskou Kristovi celý národ. Vykonalí úžasné dielo evanjelizácie, zapálili svetlo Kristovej viery. Dnes chcem spolu s vami všetkými, s celou Moravou a celou

vašou vlasťou ďakovať Bohu a Matke Božej za dar viery, za posvätenie života láskou.”

Ján Pavol II. vzdal vo velehradkej mariánskej kaplnke úctu pamiatke arcibiskupa Antonína Cyrila Stojana a potom odletel vrtuľníkom do Bratislavy.⁴

Bratislava

Vrtuľník s pápežom Jánom Pavlom II. a jeho sprievodom preletel dvakrát ponad Bratislavu, aby si vzácny hosť mohol pozrieť hlavné mesto Slovenska. Pápež hneď po východe z vrtuľníka vedome použil svoj zaužívaný obrad, kľakol si a pobožkal slovenskú zem.

Namiesto zvyčajných oficiálnych príhovorov zaznela slávnostná báseň v recitácii známeho slovenského herca Gustáva Valacha.

Po týchto veršoch Michala Chudu sa Ján Pavol II. osobne zvitl so všetkými slovenskými biskupmi a osobnosťami zahraničnej i domácej cirkevnej hierarchie.

Pontifikálna sv. omša sa na letisku vo Vajnorochoch začala o 17.00 hodine 22. apríla 1990. V jej úvode privítal vzácneho hosťa trnavský arcibiskup Ján Sokol:

„Náš vrelomilovaný Svätý Otče, zástupca Ježiša Krista, nástupca sv. Petra! Svätá Katarína Sienská nazýva pápeža sladký Kristus medzi nami. Dnes sa tieto slová stávajú skutočnosťou. Ako oslávený Kristus prišiel medzi učeníkov, tak aj vy ste prišli medzi Kristových učeníkov. Zdá sa mi, že je to sen, a nie skutočnosť, že ste tu, v metropole Slovenska, v meste na Dunaji – v Bratislave. Modlili sme sa, prinášali obete, túžobne sme vás očakávali, lebo vás máme radi...”

Po tomto privítaní nasledovala pontifikálna sv. omša, počas ktorej odovzdal pá-

³ UGLMQV."TŮc"mqnlk'R^argffL"p"Rcxqn"Kk0."Rtcjc."Xgngj tcf."Dtcvkmcxc"3; ; 20/Octvlp"<Ocvkec"unqxpum^a."3; ; 2."u/530

⁴ UGLMQV."TŮc"mqnlk'R^argffL"p"Rcxqn"Kk0."Rtcjc."Xgngj tcf."Dtcvkmcxc"3; ; 20/Octvlp"<Ocvkec"unqxpum^a."3; ; 2."u/540

pež Ján Pavol II. Jánovi Sokolovi arcibiskupské pálium.

V kázni v Bratislave na vajnorskom letisku pápež okrem iného povedal:

„Z Velehradu do Bratislavy som dnes preletel ponad Záhorie, kde leží Šaštín, národná svätýňa Sedembolestnej Panny Márie. Šaštín, Levoča, Gaboltov, Staré Hory, Marianka, Lutina a mnohé iné pútnické miesta zasvätené Panne Márii. Koľko pútnikov ich cez stáročia navštívilo, koľko ich tam znova našlo stratenú vieru, koľko ich tam dostalo posilu. Ako nespomenúť veľký význam, ktorý mali púte v týchto posledných rokoch? Ich ozvena prekročila hranice. Zástupy mládeže a desaťtisíce pútnikov napriek zákazom a rozličným prekážkam smelo prejavili svoju oddanosť Božej Matke. Aj preto ste dnes tu!“

Doslova povedal pápež.

Ďalej vo svojej kázni zvýraznil lásku Slovákov k rímskemu pápežovi:

„Milovaní bratia a sestry, drahí Slováci a Slovenky, pápež vie, ako veľmi ho máte radi. Ale aj pápež vás uistuje, že vás má veľmi rád...“

Ďalej ubezpečil všetkých prítomných, že je presvedčený, že táto dvojité láska k Panne Márii a Petrovmu nástupcovi je vzácnym dedičstvom svätých vierozvestov Cyrila a Metoda. Všetkým veriacim kládol na srdce vzájomnú jednotu. To bol jeho duchovný odkaz.

V tomto duchu sa lúčil v nádeji, že to nie je zbohom, ale iba dovidenia. Áno, túžba jeho srdca navštíviť pútnickú Levoču a Šaštín ho viedli k vysloveniu dovidenia.⁵

SLOVENSKÍ VERIACI U PÁPEŽA JÁNA PAVLA II.

Priane pápeža Jána Pavla II. sa splnilo a po jeho prvej apoštolskej ceste vo Vajnoroch sa v Ríme stretol so slovenskými veriacimi a biskupmi.

Pri týchto stretnutiach ich pozdravoval a na často opakované zvolania: *Svätý Otče, do Levoče!*, na znak súhlasu neraz zopakoval: *Svätý Otče, do Levoče, do Levoče!*

Na audiencii 9. júna 1993, za prítomnosti 330 Slovákov, 50 z Levoče, znova boli viackrát zopakované tieto slová. Každá streda je pre slovenských pútnikov v Ríme najkrajším dňom ich púte. Veď na koho by nezasiahlo stretnutie so Svätým Otcom počas generálnej audiencie v Aule Pavla VI.?

Na májovej audiencii sa konal aj menší slávnostný akt, keď pápež Ján Pavol II. prevzal z rúk Richarda Vrableca, vyslaného ŠK Slovanom Bratislava, loptu s podpismi hráčov a vlajku futbalového oddielu. „*Žehnám a pozdravujem všetkých hráčov majstra vašej ligy, želim im veľa víťazstiev!*“ povedal Ján Pavol II. a usmial sa nad milou pozornosťou majstra vo futbale.

Pri každej príležitosti a stretnutí s biskupmi Tondrom, Hrušovským, Hnilicom, kardinálom Korcom, kardinálom Tomkom, najmä keď išli sláviť slávnostnú sv. omšu na púť do Levoče, Svätý Otec ich požehnal a poslal po nich svoje pápežské požehnanie.

Svoj vzťah k Slovákom a k Levoči vyjadril aj pri prijatí slovenského veľvyslanca pri Svätej stolici MUDr. Antona Neuwirtha, keď doslova uviedol:

„*Pán veľvyslanec, vo vašich úctivých slovách, ktoré ste mi adresovali, som veľmi ocenil skutočnosť, že vyjadrovali spolicenie s Cirkvou a s jej poslaním. Som presvedčený, že je to najlepším príslubom pre stále plodnejšiu spoluprácu zameranú na dobro spoločnosti, na dobro nielen krajiny, ktorú vy predstavujete, ale aj na pokojné spolunažívanie a rozvoj národov celej Európy. Veľmi*

dobře poznám, aká drahá je národu, který tu dnes vy reprezentujete, úcta voči Matke Božej, osobitne vyjadrená v jej zasvätených pútnických miestach, v Levoči a Šaštíne. Preto chcem zveriť poslanie, ktoré začínate, pod neustálu ochranu Najsvätejšej Panne...”

Svoj vzťah k Levoči a Slovensku dokumentoval pápež aj vyhlásením menších bazilik – v Levoči, na Starých Horách, v Lutine, v Kežmarku, v Bardejove, v Rajeckej Lesnej a v Nitre.

Aj toto je dôkazom jeho lásky a blízkeho otcovského vzťahu. Keď sa Svätý Otec Ján Pavol II. lúčil roku 1990 na vajnorskom letisku v Bratislave, povedal:

„Mnohé veci nás spájajú a vedú nás k tomu, aby sme boli spolu a spolu aj žili a pracovali. Petrov nástupca chce všetkým ohlasovať iba Ježiša Krista, jeho pravdu a jeho lásku. V tomto duchu vás všetkých pozdravujem. Dúfam, že to nie je zbyhom, ale dovidenia.”

Tieto posledné slová „nie zbyhom, ale dovidenia“ zostali rezonovať v srdciach veriacich, kňazov i biskupov. Oživované boli pri každej návšteve Ríma a pri výzvach „Svätý Otče, do Levoče“.

V duchu týchto slov, ako aj vo vyjadrenej osobnej túžbe Jána Pavla II. navštíviť Šaštín a Levoču sa niesla druhá pápežská návšteva na Slovensku.⁶

DRUHÁ NÁVŠTEVA JÁNA PAVLA II. NA SLOVENSKU

Konferencia biskupov Slovenska na 10. riadnom zasedaní si vypočula informáciu apoštolského nuncia arcibiskupa Luigiho Dossenu o okolnostiach návštevy pápeža Jána Pavla II. Biskupi zvážili hlavné alternatívy v programe návštevy a pripravili prvý náčrt celého programu. Celý program bol doplnený, pozmenený a nakoniec definitív-

ne schválený technickou komisiou za prítomnosti diecéznych biskupov Slovenska.

Na nasledujúcom riadnom zasedaní Konferencie biskupov Slovenska v Badíne 28. februára 1995 apoštolský nuncius Luigi Dossena informoval, že zdravotný stav pápeža Jána Pavla II. dáva nádej na uskutočnenie návštevy.

Túžbe pápeža by zodpovedala návšteva týchto miest: Bratislava, Nitra, Košice, Levoča. Na základe doplňujúcich návrhov biskupov prostredníctvom nuncia chcú požiadať Jána Pavla II., aby prišiel na Slovensko v piatok 30. júna 1995 a zostal až do pondelka 3. júla 1995 a aby neobišiel ani Šaštín a Prešov.

Apoštolský nuncius ďalej oboznámil biskupov s tým, že na Nitre a Bratislave nástojil sám Ján Pavol II. Rozšírenie programu sa tým stáva potrebou a sám nuncius predpokladal takéto rozdelenie miest počas návštevy: piatok 30. júna: **Bratislava, Nitra**, sobota 1. júla: **Šaštín, Bratislava**; nedeľa 2. júla: **Košice, Prešov, Spišská Kapitula**; pondelok 3. júla: **Levoča, Tatry a Poprad**.

Po tomto stretnutí bola zriadená celoslovenská komisia a začali sa prípravy v každej diecéze – na miestach, ktoré mal navštíviť pápež Ján Pavol II.

Bratislava

Po prilete na bratislavské letisko 30. júna 1995 pápež Ján Pavol II. oznámil cieľ svojej cesty na Slovensko, keď povedal:

„Drahí Slováci!

Dobře poznáme bolestné následky tvrdých rokov totalitného režimu, ktoré v minulosti spôsobili ozajstné spustošenie v oblasti sociálnej a politickej, kultúrnej a náboženskej. Dnes k vám prichádzam ako pútnik Ježiša Krista povzbudiť vás a posilniť vo viere...”

V znamení týchto slov sa niesla celá pápežská návšteva Jána Pavla II. na Slovensku.⁷

⁶ DLUGOŠ, F.: *O ctk "punc" Ngxq c "c" Igl "quqdpqink" o gf /k'ux@v{ c ok'Gwt »r /f Ngxq c "c" OVO. 422: . "ul" 357" 6" 3580*

⁷ *L f P "RCXQN"KK0k" —xqfp²umqx^{an} / "ngvukmc" / Dtc\kuncxc. 3 ; ; 70" P guvt^a pmqxcp²⁰*

V Dóme sv. Martina v Bratislave zhromaždeným biskupom, kňazom, rehoľníckam a veriacim okrem iného povedal:

„...počas 40 rokov komunistickej diktatúry mnohí z vás hrdinsky dokazovali svoju vernosť Kristovi. Pápež vám dnes v mene Cirkvi vyslovuje svoje uznanie... Predĺžili ste v sebe utrpenie Ježiša Krista, s ním ste trpeli a odolávali násiliu, s ním sa môžete teraz tešiť, že ste víťazne obstáli v skúškach.“⁸

Nitra

Popoludní v ten istý deň nasledovalo stretnutie pápeža s mládežou v Nitre, kde bolo sústredených okolo 400 tisíc mladých z celého Slovenska, ako aj „maratónci“ z pápežovho rodného Poľska, ktorí Svätého Otca veľmi prekvapili. Ústrednou myšlienkou príhovoru pápeža k mladým boli tieto slová:

„Nezamieňajte si slobodu s individualizmom. Nejestvuje pravá sloboda bez lásky k iným...“

Na záver stretnutia pápeža s mládežou v Nitre pozval vzácny hosť zástupcov mládeže na pódium, aby sa pochytili spoločne za ruky a vyjadrili oddanosť splniť výzvu Svätého Otca.⁹

Šaštín

Dňa 1. júla nasledovala sv. omša v Šaštíne a stretnutie so všetkými slovenskými biskupmi.

Vo svojej homílii vyslovil Ján Pavol II. prianie, aby sa v šaštínskom Máriinom dome každý obyvateľ Slovenska cítil ako v náručí vlastnej matky.

Po skončení sv. omše Ján Pavol II. korunoval milostivú sochu sedembolestnej Panny Márie.

Pred korunováciou sa pápež pomodlil:

„Zvelebený si, Pane Bože, Pán neba i zeme. Ty vo svojom milosrdenstve a vo svojej spravodlivosti ponížuješ pyšných a povyšuješ ponížených. Tento obdivuhodný plán si nám dokonale zjavil vo svojom vtelenom Slove a v jeho panenskej Matke. Zhliadni, Pane, dobrotivo na svoj ľud, ktorý kladúc viditeľnú korunu na sochu Panny Márie a jej božského Syna, uznal Krista za Kráľa vesmíru a vzýva Pannu Máriu ako kráľovnú. Daj, aby sme nasledovali jej príklad v oddanej službe a vo vzájomnej láske.“¹⁰

Bratislava – uršulínky

Večer 1. júla 1995 po návšteve národného pútnického miesta Šaštín nasledovala modlitba sv. ruženca v kostole uršulínok v Bratislave, ktorú v priamom prenose vysielal Vatikánsky rozhlas do celého sveta v rámci prvej soboty v mesiaci.¹¹

Košice

V tretí deň návštevy pápeža Jána Pavla II. konalo sa stretnutie pri slávnostnej sv. omši v Košiciach na letisku. Na začiatku tejto sv. omše Ján Pavol II. vyhlásil za svätých troch košických mučeníkov – **Marka Križina, Štefana Pongráca a Melichara Grodeckého** a odovzdal pálium košickému arcibiskupovi metropolitovi Alojzovi Tkáčovi.

Vzácnny hosť sa prihovoricel početnému zastupu v homílii, ktorá sa stretla so značným ohlasom v domácej i svetovej tlači.

⁸ L f P^{RCXQN}KKO<Rt f j q x q t U x @ n ^ 2 j q Q v e c x F » o g u d O c t v k p c " 5 2 0 8 0 " 3 ; ; 7 0 M c v q n f e m g p q x k p f . " 3 3 2 . " 3 ; ; 7 . " 0 4 . : " u l 6 0
⁹ MQ^{TKCT}. " L I 0 6 N C D Q . " T M 0 6 X T C I f T M . " T M 0 < C r q - v q n p a t q f q x " Z Z I u w q t q k c . " f t w j a p a x - v g x c L a p c R e x i c K K O p c U n q x g p - u m w 0 D t e v k u n c x c < P q x 2 o g u v q . " 3 ; ; 7 . u l 5 5 6 6 2 0

³² MQ^{TKCT}. " L I 0 6 N C D Q . " T M 0 6 X T C I f T M . " T M 0 < C r q - v q n p a t q f q x " Z Z I u w q t q k c . " f t w j a p a x - v g x c L a p c R e x i c K K O p c U n q x g p - u m w 0 D t e v k u n c x c < P q x 2 o g u v q . " 3 ; ; 7 . u l 6 2 6 7 2 0

³³ L f P^{RCXQN}KKO<O q f i k v d c u d 0 t w f l g p e c 0 M c v q n f e m g p q x k p f . " 3 3 2 . " 3 ; ; 7 . " 0 4 . : " u l 5 0

Pápež odsúdil nezmyselné náboženské nevraživosti a vojny v minulosti. Vyzval nielen veriacich všetkých cirkví, ale všetkých ľudí dobrej vôle k mierovému a harmonickému spolunažívaniu v duchu evanjelia.

V závere svojej kázne povedal:

„Zachráň, Pane, svoj ľud. Tento ľud, Kriste, je tvojím dedičstvom v dejinách bohatých na mnohé slávne udalosti. Tento ľud žije z viery vo vykúpenie skrze kríž a zmŕtvychvstanie. Tento milovaný ľud v krásnej vlasti pod Tatrami je na pochode k spoločnému cieľu všetkých veriacich – do večnej vlasti.“

Po kázni a vyznaní viery nasledoval obrad odovzdania pália. Arcibiskup Alojz Tkáč najprv predniesol prísahu:

„Ja, Alojz Tkáč, košický arcibiskup, budem vždy verný a poslušný svätému Petrovi, apoštolovi, svätej a apoštolskej rímskej Cirkvi i vám, Svätý Otče, ako aj vašim právoplatným nástupcom. Nech mi v tom všemohúci Boh pomáha.“

Svätý Otec na záver pontifikálnej sv. omše požehnal základné kamene a zvony na nové kostoly Košickej arcidiecézy.

Na tejto sv. omši sa zúčastnilo vyše 300 tisíc veriacich, 65 biskupov a mnoho kňazov.¹²

Prešov

V ten istý deň popoludní 2. júla pápež Ján Pavol II. navštívil aj Prešov a stretol sa s veriacimi gréckokatolíckeho obradu na čele s ich biskupom Jánom Hirkom.

Pápeža pred mestskou športovou halou privítalo vyše 200 tisíc veriacich.

Vo svojom príhovore Svätý Otec okrem iného povedal:

„...námeštník Kristov je váš, je s vami, s vašimi radostami, s bolesťami a vašou ná-

dejou. Všetci sa milujeme navzájom brat-skou láskou a predbiehame sa jeden druhého v úctivosti. V tomto duchu prednesme Bohu modlitby tohto znamenia, tohto Akatistu.“

Po príhovore nasledoval Akatist – by-zantský obrad na oslavu Božej Matky.¹³

Spišská Kapitula

V nedeľu večer 2. júla 1995 pápež Ján Pa-vol II. so svojím sprievodom okolo pol ôs-mej pricestoval autom z Prešova na Spišskú Kapitulu, sídlo diecézneho biskupa, ktorá je oddávna významným náboženským strediskom na východnom Slovensku.

Po príchode na Spišskú Kapitulu pápež povedal tieto slová:

„Konečne viem, čo je Spišská Kapitula. Vedel som, čo je Spiš, čo je to kapitula, ale pre mňa to bolo stále legendou: nevedel som, čo je Spišská Kapitula. Konečne viem, čo je to Spišská Kapitula.“

Poslednú noc štvordňovej pastoračnej návštevy na Slovensku pápež strávil v tu-najšom Kňazskom seminári biskupa Jána Vojtaššáka. Cesta vzácneho pútnika na druhý deň ráno smerovala do starobylej spišskej katedrály a odtiaľ už priamo na jedno z najstarších a najznámejších eu-rópskych pútnických miest, na Mariánsku horu v Levoči.

Niet pochyb, že Levoča v celej svojej 750-ročnej histórii neprivilala takého význam-ného pútnika, akým bol práve pápež Ján Pavol II.¹⁴

Levoča – Mariánska hora

Púť v Levoči sa vlastne začala už v nede-ľu. Tisíce pútnikov zo Slovenska i z okoli-tých krajín zaplňali nádherný prírodný

¹² XGNGJ TCFUM .Lk^Uq^Ux@v o^Qveqo^rq^Unqxpumw^XKKl^Ngxq c.^5l^9l^3; ;7, „Posol^” l^5l3; ;8.^ul^38^6^430

¹³ MQ^MCT.^Ll^6^NCDQ.^TM^6^XTC I f^TM.^TM^C^Crq-vqm^p^aqf^qx^ZZl^wqtq ke.^ftwj^”p^x-vgxc^L^p^c^Rc.xic^KKl^pc^Unq-xgpmw^Dtevkuncx^c^Pqx^2^o guvq.^3; ;7.^ul^334^6^3350

¹⁴ DLUGOŠ, F.: L^p^Rcxqm^KKl^c^Ngxq c/l^Ngxq c^c^Rqn{ rtguu.^4223.^ul^530

amfiteáter. Modlitby a náboženské piesne bolo počuť do neskorej noci, a to aj napriek tomu, že brehy Mariánskej hory boli zaliate dažďom. Ba ani nočná búrka neodradila pútnikov od trpezlivého čakania na vzácného mariánskeho ctiteľa pápeža Jána Pavla II. Ráno sa obloha vyjasnila, horúce slnko vysušilo mokrú zem i pútnikov, čo Svätý Otec na konci svojej návštevy v Levoči komentoval slovami: „...pripravili ste veľmi dobre túto púť. I dobré počasie spolu s Božou Matkou...“

Na túto svätú omšu na Mariánskej hore prišlo vyše 650 tisíc pútnikov. Najväčší počet zo všetkých stretnutí s pápežom, hoci bol pondelok 3. júla – pracovný deň. Medzi státisícami pútnikov boli aj pútnici z Poľska, najmä zo Zakopaného, z Ukrajiny, Čiech, Maďarska, ba i Slováci z Rumunska.

Krátko pred deviatou hodinou prišiel na oltárnu tribúnu Ján Pavol II. za zvukov slávnostných fanfár a po nich zaznela pútnikmi obľúbená pieseň „Celá krásna si, Mária.“

Ňou všetkých prítomných pútnikov rozospieval osemstočlenný zbor, zložený z jedenástich spevokolov Spišskej, Rožňavskej a Banskobystrickej diecézy.

V sprievode Svätého Otca bol kardinál Angelo Sodano, štátny sekretár Vatikánu, kardinál Jozef Tomko, prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov a ďalší kardináli a biskupi z domova i zahraničia, čestní hostia, preláti a monsignori, vyše 750 kňazov, mnoho bohoslovcov a miništrantov.

Na slávnosti boli prítomní aj najvyšší predstavitelia štátu na čele s prezidentom Slovenskej republiky Michalom Kováčom. V mase veriacich bol aj menovec Svätého Otca malý Karol Vojtyla, trinásťročný chlapec z farnosti Chrasť nad Hornádom, ktorý sa aj osobne stretol s pápežom.

Po príchode všetkých k oltáru pápež vybral zo škatulky pozlátený perleťový ruženec, ktorý za pomoci biskupa Tondru zavesil na ruku milostivej sochy Panny Márie.

Ján Pavol II. vyjadril svoju radosť, že spolu s prítomnými môže sláviť svätú omšu na tomto pútnickom mieste, ktoré bolo po stáročia pre veriacich miestom nádeje. Doslova povedal:

„Úprimne sa radujem, že spolu s vami môžem sláviť svätú omšu na tomto pútnickom mieste...Pri svojich cestách do Večného mesta Ríma ste mi veľakrát pripomínali: Svätý Otče, do Levoče! Teraz som tu a chcem spolu s vami ďakovať Bohu za dar našej Nebeskej Matky...“

Po evanjeliu nasledovala homília Svätého Otca, ktorú začal citátom:

„...Blahoslavená je tá, ktorá uverila. Levočská svätyňa je zasvätená tajomstvu Návštevy... Panna Mária išla po zvestovaní navštíviť Alžbetu a Alžbeta pozdravuje Máriu...“

...Požehnaná si medzi ženami... Možno povedať, poznamenal pápež, „...že tieto slová obsahujú celé evanjelium Návštevy... Dnes prichádzam do Levoče práve v duchu tajomstva Návštevy... Prichádzam vydať vám o ňom svedectvo práve tu v Levoči, lebo aj vy, tak ako ja, máte v pamäti časy útlaku. Starší z vás sa zaiste pamätajú na úctivú postavu biskupa Jána Vojtaššáka a Pavla Gojdiča... dnes si zasluhujú, aby sa konal proces ich blahorečenia...“¹⁵

Na sväte prijímanie v rámci sv. omše k Svätému Otcovi išlo sto vybraných veriacich rôzneho veku z troch diecéz – Spišskej, Rožňavskej a Banskobystrickej. Okrem nich prezident Slovenskej republiky so svojou manželkou, vzácní hostia, asistancia a obsluha pri pápežskej sv. omši.

Po omšovej modlitbe po sv. prijímaní biskup Tondra pripomenul pápežovi, že pred piatimi rokmi v Bratislave požehnal pre Spišskú diecézu sedemnást' základných kameňov pre nové kostoly. Kostoly sú už postavené a posvätené, dodal biskup Tondra a poprosil o požehnanie ďalších pätnástich základných kameňov pre nové kostoly v diecéze.¹⁶

Svätý Otec na záver sv. omše v Levoči povedal:

„*Moja púť na Slovensku sa končí. Ďakujem vám za svedectvo viery, ktoré ste mi dali. Odnášam si ho v srdci do Ríma. Ďakujem biskupom, kňazom, rehoľným osobám, všetkým veriacim... Ďakujem všetkým, ktorí sa pričínilí o úspech tejto cesty. Pán Boh zaplať!*“

Po požehnaní a rozlúčení pri pápežskom oltári Ján Pavol II. odišiel z Mariánskej hory, aby sa vydal na cestu do Tatier na odpočinok po namáhavej apoštolskej ceste.¹⁷

Tatry-Poprad

Nasledoval obed na Sliezskej dome, odpočinok a vrtuľníkový prelet ponad štít slovensko-poľských Tatier.

O 18.30 hodine sa vzácny pútnik po Slovensku vydal limuzínou zo Sliezskeho domu na popradské letisko, kde bolo posledné stretnutie s veriacimi, mládežou, biskupmi, kňazmi, slovenskými politikmi a turistami.

Pápež poďakoval všetkým a rozlúčil sa s našou vlasťou. Jeho posledné slová na popradskom letisku zneli:

„*Touto návštevou som mohol splniť jeden sľub. Pred piatimi rokmi som vám v Bratislave povedal: „Dovidenia!“ i prišiel som... Všetkých vás uistujem, že si zachovám hlbokú a milú spomienku na tieto požehna-*

né dni a zo srdca vám žehnám... Nech Boh ochraňuje Slovensko a jeho obyvateľov. Dovidenia!“

Slová Svätého Otca boli odmenené úprimným potleskom, kde sa dala počuť najmä mládež. Na to predniesol ďakovný prejav prezident Slovenskej republiky Michal Kováč, ktorý vo svojej záverečnej reči úprimne poďakoval pápežovi za jeho štvordňový a pre Slovákov požehnaný pobyt.

Okrem iného prezident uviedol:

„*Slovensko vás nerado prepúšťa zo svojho náručia... Slovensko na vás nikdy nezabudne, ponechajte si ho aj vy vo svojom srdci...*“

Z popradského letiska Ján Pavol II. odletel osobitným lietadlom do Večného mesta.¹⁸

Z každého miesta, kde bol Svätý Otec, Slovenská televízia vysielala priame prenosy, ktoré zabezpečovali pracovníci televízie z Bratislavy a Košíc.

Piateho júla, na slávnosť sv. Cyrila a Metoda, slovanských vierozvestov, na generálnej audiencii venoval pápež celý príhovor svojej návšteve na Slovensku. Doslova povedal:

„*Dnes túžim poďakovať Bohu za návštevu na Slovensku, ktorú som nastúpil deň po oslave sv. Petra a Pavla a pokračoval v nej až do 3. júla...*“

Potom pápež vyjadril vďaku Konferencii biskupov Slovenska, prezidentovi republiky a vláde. Zároveň vyjadril aj radosť z toho, že ho všade sprevádzala srdečnosť. Potom pospomínal všetky miesta, kde sa zastavil, od Bratislavy až po Levoču. Nezabudol pripomenúť, čo slovenská Cirkev, ktorá žila na území vtedajšieho komunistického Československa, prežívala v ťažkých rokoch, aké

³⁸ DLUGOŠ, F.: *O c t k " p u m c " j q t c " x " u n q x g " c " q d t c / q e j l " N g x q c " < " O V O . " 4 2 2 8 . " u l " 7 7 " 6 " 7 8 0*

³⁹ DLUGOŠ, F.: *L " p " R c x q n " K K I " c " N g x q c " l " N g x q c " < " R q n { r t g u u . " 4 2 2 3 . " u l " 7 ; ; 0*

^{3:} XGNG J T C F U M . " L 0 < " U q " U x 0 v o " Q v e q o " r q " U n q x g p u m w " X K K I " N g x q c . " 5 0 " 9 0 " 3 ; ; 7 , " , P o s o l " " " 0 " 5 1 3 ; ; 8 . " u l " 4 2 " 6 " 4 4 0

prenasledovania podstúpila. Znova sa vrátil k dvom menám biskupov Jána Vojtaššáka zo Spišskej diecézy, gréckokatolíckeho biskupa Pavla Gojdiča z Prešova a ďalších biskupov, kňazov i laikov väznených, šikanovaných.

Doslova k tomu pápež dodal:

„Ak si položíme otázku, kde čerpali Slováci silu počas obdobia prenasledovania, odpoveď nájdeme predovšetkým po návštevách mariánskych svätýň... z mariánskych svätýň, aké sú v Šaštíne a v Levoči, sa táto sila šírila k veriacim do rodín a farností na celom Slovensku.

Ďalej povedal, že táto návšteva sa hlboko zapíše do histórie 20. storočia. Zároveň sa hlboko zapíše do dejín slovenského národa a poukáže na jeho miesto v Európe.¹⁹

ĎAKOVNÁ PŮŤ SLOVÁKOV V RÍME

Pri príležitosti päťdesiateho výročia kňazskej vysviacky pápeža Jána Pavla II. a prvého výročia jeho druhej návštevy na Slovensku sa v dňoch 7. – 10. novembra 1996 uskutočnila celonárodná púť slovenských biskupov a veriacich do Večného mesta – Ríma. Množstvo autobusov so slovenskými pútnikmi zanechávalo za sebou stovky kilometrov, aby mohli spoločne so Svätým Otcom sláviť zlaté kňazské jubileum a odplatiť mu tak jeho požehnanú druhú pastoračnú návštevu na Slovensku.

Vyššie 3500 pútnikov zo Slovenska postupne zaplňalo priestory námestia pred Bazilikou sv. Petra. Presne o deviatej hodine sa začala slovenská svätá omša, slúžená na pápežskom oltári s láskavým dovolením Svätého Otca. Hlavným celebrantom bol nitriansky diecézny biskup kardinál Ján Chryzostom Korec.

„Toto je deň, ktorý učinil Pán, plesajme a radujme sa v ňom. Toto je deň vďakvyzdávania Pánu Bohu za jeho lásku k nášmu národu. Toto je deň vďakvyzdávania Pánu Bohu aj za nášho Svätého Otca, za jeho starostlivosť, za každý jeho krok pre Slovensko a na Slovensku, za každé povzbudivé slovo viery, ktoré nám adresoval. Toto je deň, keď nás Pán sem zavolať, aby sme spolu s ním okolo oltára nad hrobom apoštola Petra ďakovali za všetky dobrodenia, predovšetkým Pánu Bohu a potom Svätému Otcovi ako nástupcovi sv. Petra.“

Koncelebrantmi boli dvaja slovenskí arcibiskupi Ján Sokol a Alojz Tkáč spolu so všetkými slovenskými biskupmi a s dvesto kňazmi zo slovenských diecéz zo Slovenska i Ríma.

Homíliu predniesol košický arcibiskup Alojz Tkáč, ktorý okrem iného povedal:

„Živo si spomíname na dve pastoračné cesty Svätého Otca na Slovensko. Azda každému najviac rezonujú v duši jeho slová: „Nebojte sa!“ Potom, čo sa otvorili hranice našej krajiny, nemáme sa báť otvoriť naše srdcia dokorán Kristovi a pomocou Duchu Svätého vložiť do nich evanjelium života. Tak ako Svätý Otec túžil spievať s nami Te Deum laudamus na slovenskej pôde, aj my dnes túžime zaspievať z plnosti srdca tu v Ríme: „...živ, Bože, Otca Svätého, námestníka Kristovho...“ Chceme tak spievať s ešte väčšou radosťou v dňoch jeho kňazského jubilea.“

Po skončení bohoslužieb sa k pútnikom pridali aj kardinál Jozef Tomko, prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov a po chvíli nadšený potlesk prezradil príchod jubilanta Jána Pavla II.

Svätý Otec všetkých srdečne privítal a s láskou pozdravil pri hrobách apošto-

³: DLUGOŠ. F.: *í c"fq"ix@{pg"xgfÀ"mtqm{pc-g@Jkav»tkc"O ctk"pungl"jqt{"x"Ngxq k"®3469'6"4232@Ngxq c"«OVO." 4232."u@353@*

lov. Slávnostné chvíle a nadšenie, s akým ho privítali na Slovensku, sú v jeho pamäti stále živé. Pápež sa prihovoral k slovenským biskupom a pútnikom v Bazilike sv. Petra v Ríme týmito slovami:

„...Slávnostné a oduševňujúce chvíle, ktoré som prežil medzi vami, sú ešte stále živé v mojej pamäti a dnešná audiencia obnovuje na ne spomienku: spomínam na zastávku v konkatedrále v Bratislave, na radostné stretnutie s mládežou v Nitre, na púť do Šaštína, kde som si uctil Sedembolestnú – patrónku Slovenska, na svätorečenie troch košických mučeníkov, na chvíle modlitby s gréckokatolíckym spoločenstvom v Prešove, ako aj na veľkú slávnosť na „Mariánskej hore“ v starobylej svätyni v Levoči...“

Znova vzdávam vďaky Bohu za to, že mi dal možnosť navštíviť vaše kresťanské spoločenstvo a opäť ďakujem všetkým, ktorí spolupracovali na príprave a realizácii tejto nezabudnuteľnej pastoračnej púte... Slovensko je povolané ponúknuť Európe predovšetkým dar svojej viery v Krista a svojej oddanosti Panne Márii. A práve Presvätej Panne opätovne zverujem váš národ a zároveň udeľujem osobitné apoštolské požehnanie vám, tu prítomným a celému slovenskému národu.“

Týmito slovami ukončil svoj príhovor Ján Pavol II. k slovenským pútnikom zhromaždeným v Bazilike sv. Petra v Ríme. Po slávnostnom príhovore osobne pozdravil každého prítomného biskupa a kňazov, s každým zotrval v krátkom rozhovore a v otcovskom povzbudení.

Stretnutie slovenských pútnikov so Svätým Otcom sa skončilo spoločným požehnaním Svätého Otca s prítomnými kardinálmi a biskupmi, zaspievaním hymnickej piesne „V sedmobrežnom kruhu Ríma...“ a napokon mariánskej piesne „Ó, Mária, bolestivá, naša ochrana...“

Oslavy vzácneho jubilea kňazstva vyvrcholili v nedeľu predpoludním pontifikálnou sv. omšou, ktorú v preplnenej Bazilike sv. Petra slúžil Ján Pavol II. Spolu s ním koncelebrovalo sv. omšu sto kardinálov, viacerí biskupi a tisícpäťsto kňazov, ktorí spolu so Svätým Otcom v tomto roku slávil 50. výročie kňazstva. Medzi koncelebrantmi boli aj kardináli – Jozef Tomko a Ján Chryzostom Korec a sedem našich kňazov. Na Námestí sv. Petra bolo na tejto svätej omši prítomných okolo 450 tisíc veriacich z celého sveta.²⁰

TRETIA NÁVŠTEVA SVÄTÉHO OTCA JÁNA PAVLA II. NA SLOVENSKU

V posledných dňoch pred vianočnými sviatkami 2002 Slovensko prijalo s veľkou radosťou a nádejou príjemnú správu o nádejnej tretej návšteve Jána Pavla II. na Slovensku. Táto púť sa uskutočnila v dňoch 11. – 14. septembra 2003. Podľa vyjadrenia Svätého Otca veľmi túžil navštíviť diecézy, ktoré doposiaľ nenavštívil – Rožňavu a Banskú Bystricu.

Po prilete na Slovensko na bratislavskom letisku pápež Ján Pavol II. okrem iného povedal tieto slová:

„Ďakujem Pánovi, že mi doprial už po tretí raz vstúpiť na milovanú slovenskú zem. Prichádzam ako pútnik evanjelia, prinášajúc všetkým pozdrav pokoja a nádeje... Počas mojej púte v týchto dňoch navštívim Bratislavsko-Trnavskú, Banskobystrickú a Rožňavskú diecézu. V tejto chvíli však chcem objasniť – aspoň v duchu – všetkých synov a dcéry Slovenska, vrátane príslušníkov národnostných menšín a iných vierovyznaní. Rád by som sa stretol a rozprával s každým z vás, navštívil každú rodinu, precestoval vaše krásne kraje, prišiel do každého cirkevného spoločenstva tohto milovaného ná-

⁴² DLUGOŠ. F.: *í c"fq"ux@v{pg"xgřÁ'mtqm{pc-g!Jkw»tke"Octk"pungl"jqt{X'Ngxq k*3469"ó"4232!Ngxq c"çOVO." 4232."u!353"ó"3540*

roda. Vedzte, drahí moji, že pápež myslí na každého z vás a za všetkých sa modlí.

*Nech Boh požehnáva Slovensko a nech vám všetkým dá dar pokoja, prosperity a úprimnej jednoty v bratskom duchu a vo vzájomnom porozumení.*²¹

V prvý deň po prilete v popoludňajších hodinách navštívil Trnavu ako sídlo Bratislavsko-Trnavskej arcidiecézy. V trnavskej Katedrále sv. Jána Krstiteľa okrem iných povedal tieto slová:

*„Prajem vám, aby ste vo svojich srdciach živili vedomie Božej prítomnosti počúvaním jeho slova, modlitbou, slávením sviatostí a službou k blížnym. V každodennom živote sa tak podľa vzoru Jána Krstiteľa stanete ohlasovateľmi i svedkami milujúcej a spasiteľnej Božej prítomnosti v dnešnom svete...“*²²

Dňa 12. septembra navštívil Banskobystrickú diecézu priamo v jej sídle v Banskej Bystrici. Tu slávil sv. omšu o Panne Márii.

Vo svojej homílii vyzval veriacich k slobodnému a vedomému odovzdávaniu sa Bohu, ako Mária. Doslova povedal:

„Postoj Panny Márie pozýva každého z nás zamyslieť sa nad tým, že s každým z nás Boh má svoj zámer, na každého z nás sa obracia so svojim povoláním...“

Popoludní sa stretol so všetkými slovenskými biskupmi v kňazskom seminári v Badíne na krátkom bratskom stretnutí, ktoré pripomínalo apoštolov zhromaždených okolo Ježiša, keď hľadali novú silu v krátkom odpočinku medzi kázaním a apoštolátom.²³

⁴³ DLUGOŠ, F.: *Jkvqtke"Geengukcg"Ej tkankl"Qf"Dgpgflmvc"ZXl"rq"Dgpgflmvc"ZXl"Ekmgx"pc"Unqxpumw"3;92"6"42320*
Twfliq o dgtqm"Xgt dwo."4232."ul"4;8"6"4;90

⁴⁴ DLUGOŠ, F.: *Octk"punc"Ngxq c"clgl"qudpquk"ogf/k'ix@v{ c ok"Gwt>r/0"Ngxq c"<OVO."422:."ul"365"6"3660*

⁴⁵ DLUGOŠ, F.: *Jkvqtke"Geengukcg"Ej tkankl"Qf"Dgpgflmvc"ZXl"rq"Dgpgflmvc"ZXl"Ekmgx"pc"Unqxpumw"3;92"6"42320*
Twfliq o dgtqm"Xgt dwo."4232."ul"4;:"6"4;:0

⁴⁶ DLUGOŠ, F.: *Octk"punc"Ngxq c"clgl"qudpquk"ogf/k'ix@v{ c ok"Gwt>r/0"Ngxq c"<OVO."422:."ul"365"6"3660*

Dňa 13. septembra Ján Pavol II. slávil eucharistiu v Rožňave.

Vo svojej homílii okrem iného povedal:

*„Srdečne pozdravujem v Pánovi všetkých vás, synov a dcéry tejto miestnej cirkvi, na čele s vaším otcom biskupom Eduardom Kojnokom, ktorému ďakujem za láskavé slová privítania... Dnes je spomienka na sv. Jána Zlatoústeho, ktorý napísal: „Mám so sebou jeho slovo, ono je mojou palicou, mojou istotou...“ Pápež vám tu dnes všetkým odovzdáva tento poklad slova, stavajúc sa do úlohy rozsievачa, ktorý s dôverou vkladá do vášho srdca dobrú zvesť o nebeskom kráľovstve. Budte dobrou úrodnou pôdou...“*²⁴

Záverečný deň 14. septembra 2003 strávil pápež v hlavnom meste Slovenskej republiky v Bratislave a pri slávnostnej svätej omši vyhlásil dvoch mučeníkov zo Slovenska za blahoslavených. Vasilu Hopku, pomocného biskupa Prešovskej eparchie a rehoľnú sestru Zdenku Schelingovú z Kongregácie sestier svätého Kríža, rodáčku z Krivej na Orave – zo Spišskej diecézy. Toto stretnutie so Svätým Otcem sa nieslo v duchu sviatku Povýšenia svätého Kríža. Pápež vo svojej kázni okrem iného povedal:

„Istotne rozjímanie nad krížom a nad týmto veľkým tajomstvom Ježišovej lásky k nám podržalo blahoslavených biskupa Vasilu Hopku a rehoľnú sestru Zdenku Schelingovú v ich rozhodnutí sa pre zasvätený život, no najmä v ťažkých chvíľach utrpenia vo väzení. Obaja stoja pred nami ako žiari-

vé príklady vernosti z čias tvrdého a nemilostného náboženského prenasledovania...²⁵

V závere tejto sv. omše pápež Ján Pavol II. povedal slovenskému národu tieto slová:

„Prv, než sa rozlúčime, chcel by som sa ešte raz všetkým zo srdca poďakovať. Odnášam si krásne spomienky na eucharistické slávenia a na stretnutia týchto dní. Sú to spomienky, ktoré vyvolávajú v mojom srdci hlboké a radostné pocity. S osobitnou vŕcnosťou chcem pozdraviť slovenskú mládež. Drahí mladí priatelia, vy ste nádejou Cirkvi i spoločnosti, vy ste pápežovou nádejou. Nebojte sa byť opravdivými priateľmi Ježiša...

Vďaka ti, Slovensko! Všemohúci Boh nech Ťa žehná a zachová vo svojej láske.”

Samozrejme, že táto návšteva bola poznačená zdravotným stavom Svätého Otca, ale napriek tomu národ cítil veľkú lásku pápeža k nemu. Obyvatelia našej krajiny mu prejavili taktiež svoj úprimný vzťah na všetkých miestach, ktoré navštívil.²⁶

ĎAKOVNÁ PŮŤ SLOVÁKOV V RÍME V ROKU 2004

Dňa 14. februára 2004, v deň výročia smrti sv. Cyrila, prišli do Večného mesta všetci slovenskí biskupi na čele s kardinálom Korcom, asi dvesto kňazov a temer päťtisíc veriacich, aby v Bazilike sv. Petra pri sv. omši, ktorej predsedal kardinál Jozef Tomko, poďakovali Svätému Otcovi za tretiu návštevu Slovenska a v aule Pavla VI. sa s ním aj osobne stretli.

Pápež pozdravil Slovákov týmito slovami: „Božia prozreteľnosť mi počas môjho pontifikátu tri razy dopriala navštíviť Slovensko: roku 1990, krátko po páde komunistického režimu, roku 1995 a minulý rok 2003,

pri príležitosti desiateho výročia vyhlásenia nezávislosti Slovenskej republiky a ustanovenia Konferencie biskupov Slovenska.

Dnes ste prišli vy – predovšetkým odplatiť moju návštevu, ktorá sa uskutočnila pred piatimi mesiacmi a z ktorej si uchovávam hlboký dojem. Chceli ste, aby sa váš pobyt v Ríme uskutočnil na sviatok svätých Cyrila a Metoda, patrónov Slovenska a spolupatrónov Európy. Toto šťastné liturgické pozadie dovoľuje sprítomniť starobylé zväzky spoločenstva, ktoré spájajú rímskeho biskupa s Cirkvou, ktorá žije vo vašej krajine. Zároveň svedectvo týchto dvoch veľkých Apoštolov Slovanov predstavuje silnú výzvu objaviť korene európskej identity vášho ľudu; korene, ktoré sú spoločné aj iným národom Európy.

Teším sa, že vás môžem prijať pri hrobe svätého Petra, ku ktorému ste prišli potvrdiť vyznanie tej viery, ktorá predstavuje najvzácnejšie a najtrvalejšie dedičstvo vášho národa. Vyzývam vás chrániť túto vieru v jej celosti, živiť ju prostredníctvom modlitby, primeranej katechézy a neustálej formácie. Táto viera nech neostáva ukrytá. Ohlasujte a dosvedčujte ju s odvahou, v ekumenickom a misionárskom duchu. To nás učia bratia Cyril a Metod, nasledovaní početným zastupom svätcov a svätíc, zrodených počas dlhých stáročí vašich dejín. Pevne ukotvení v Kristovom kríži uvádzali do života to, čo Božský Učiteľ učil od počiatkov svojho ohlasovania: „Vy ste soľ zeme... Vy ste svetlo sveta!” (Mt 5,13-14).

„Byť „solou“ a „svetlom“ znamená pre vás vyžarovať pravdu evanjelia pri každodenných rozhodovaniach osobných i spoločenských. Znamená to zachovanie neporušeného duchovného dedičstva svätých Cyrila a Metoda, aj keď je to niekedy v rozpore s rozšírenou tendenciou prijať bežne rozší-

⁴⁷ DLUGOŠ. F.: *Jlunqtkc"Geengukc" Ej tkunšl"Qf"Dgpgflawc"ZXl"rq"Dgpgflawc"ZXKl"Ekmgx"pc"Unqxpumw"3;92"6"42320*
Twfllq o dgtqm"<Xgtdw o."4232."w"522"6"5230

rené a zaužívané postoje. Slovensko a Európa tretieho tisícročia sa navzájom obohacujú mnohorakými príspevkami, ale bolo by škodlivé zabudnúť, že k formovaniu kontinentu prispelo rozhodujúcim spôsobom kresťanstvo. K budovaniu európskej jednoty prispajte vy, drahí Slováci, vašim významným prínosom, stanúc sa tak tlmočníkmi tých ľudských a duchovných hodnôt, ktoré dávali zmysel vašim dejinám. Je nevyhnutné, aby tieto ideály, vami uskutočňované, neustále formovali Európu slobodnú a solidárnu, schopnú navzájom zosúladiť jej rozličné kultúrne i náboženské tradície.

Drahí bratia a sestry, vyjadrujúc znova moju vďačnosť za vašu návštevu, dovoľte mi pri rozlúčke s vami zanechať vám tú istú výzvu, ktorou sa obrátil Kristus na Šimona Petra: „Duc in altum – Zatiahni na hlbinu“ (Lk 5,4). Je to výzva, ktorú neprestajne cítim zaznievať vo svojom vnútri. V týchto chvíľach sa ňou obraciam i na vás.

Putujúci Boží ľud na Slovensku, zatiahni na hlbinu a napreduj na oceáne tohto nového tisícročia, majúci pohľad upriamený na Krista. Hviezdou na tejto ceste nech ti je Panna Mária, Matka Vykupiteľa. Nech ňa ochraňujú tvoji patróni Cyril a Metod, uctievaní spolu s toľkými hrdinami viery, z ktorých mnohí zaplatili vlastnou krvou svoju vernosť evanjeliu.

S týmito želaniami zo srdca udeľujem vám, vašim drahým a celému slovenskému národu osobitné apoštolské požehnanie.”

Na každom mieste, ktoré je cieľom návštevy pápeža, a nie je výnimkou ani Slovensko, pápež aplikoval všeobecne platné zásady a požiadavky evanjelia na súčasnosť a na konkrétne spoločenské, hospodárske a politické podmienky.

Vždy chcel osloviť veriacich i neveriacich a združiť ich v jedno napriek rôznym vyznaniám.²⁷

ODKAZ JÁNA PAVLA II. KŇAZOM

Boží sluha Ján Pavol II. nepretržite uvažoval nad inštitúciou kňazstva v Katolíckej cirkvi. Duchovný testament tohto pápeža, výzvy adresované práve nám, kňazom, by v kompletnom vydaní určite predstavovali objemnú publikáciu. Do tejto prednášky sme sa pokúsili zaradiť nadčasové a stále aktuálne myšlienky pápeža, ktorý najmä nám Slovákom rozumel a mal nás úprimne rád.

Kňazom sa tradične prihovárал na výročité cirkevné sviatky, napríklad vo svojej homílii, ktorú predniesol na Zelený štvrtok 2002:

„Starajme sa aj o to, aby naša teologická formácia bola skutočne aktualizovaná, najmä s ohľadom na nové etické výzvy, no aby zároveň zostala ukotvená v usmerneniach Učiteľského úradu (Magistéria) Cirkvi.

Práve viera v Krista nám dáva silu, aby sme s dôverou hľadeli do budúcnosti. Vieme, že zlo odjakživa sídli v srdci človeka a iba keď sa človek, ktorého sa Kristus dotkne, nechá ním „podmaniť“, šíri vôkol seba pokoj a lásku.“²⁸

Ján Pavol II. sa prihovorel účastníkom Druhej svetovej duchovnej obnovy pre kňazov zvolanej 14. – 18. 9. 1990 do Audienčnej siene jeho predchodcu na Petrovom stolci pápeža Pavla VI.:

„Situácia súčasného človeka pripomína mravné zotročenie. Hriech dnes má oveľa mohutnejšie a úkladnejšie prostriedky porobenia ľudského svedomia než kedykoľvek predtým. Nákazlivá sila môže využiť všetky moderné komunikačné prostriedky. Stáva sa, že pomýlené modely správania sú vnu-

⁴⁸ DLUGOŠ, F.: *Oct' a pumc' Ngxq c' c' lgl' quqdpquk' ogf/ k' ux@v{ cok' Gwt>r/0' Ngxq c' c' OVO.'422: .ul'3670*

⁴⁹ DLUGOŠ, F.: *J kvqtkc' Geengukcg' Ej tkank0' Qf' Dgpgflmvc' ZX0' r' q' Dgpgflmvc' ZX0' Ektm' x' pc' Unq' x' g' pumw' 3; 92' 6' 42320*

Twflq o dgtqm' c' Xgt dw o. '4232. 'ul'524' 6' 5260

^{4:} *L f P' RCXQN' KX0' N' kv' m' c| q o' pc' \ gngp -vxtvqm' 42240' Vtpcxc' <UUX.'4224. 'ul'3: '6'3;0*

cované ako pravé a vhodné pre svedomie dospelého človeka. Kristovo evanjelium musí byť dnes ohlasované ako zdroj oslobodenia a spásy aj voči tým reťaziam, ktoré zabraňujú vrodenej slobode človeka.

Pre nás kňazov je to výzva vrátiť sa k sviatostným koreňom svojho kňazstva. Sviatosť vysviacky nás „pomazala“ sviatostným charakterom a „posvätila“ nás darom Ducha. Darovala nám účasť na pomazaní a posvätení samého Ježiša. Práve toto posväcovanie musí byť základom nášho evanjelizačného poslania.⁴⁹

Pápež Ján Pavol II. veľmi pozorne sledoval príchod roku dvetisíc a uvažoval, aký bude nástup celej civilizácie do tretieho tisícročia. Často upozorňoval na nebezpečné politické, spoločenské a ekonomické tendencie. S obdivuhodnou predvídavosťou varoval už na rozhraní rokov 1995 – 1996 pred celosvetovou morálnou krízou vo svojej knihe *Boží plán. Desatoro pre tretie tisícročie*. Pozoruhodný je text, ktorý čitateľ zväčša prehliadne – doslov na obálke publikácie:

„Desatoro pre tretie tisícročie. Zdalo sa, že ľudstvo navždy zanechalo požiadavku mať desatoro pevných bodov, na ktorých by mohlo postaviť svoj život. Zdalo sa, že si vystačí samo. Tieto posledné dramatické roky nám ukázali, že je to práve naopak. Mnohé pozemské ideológie sa zrútili spolu s kameňmi Berlínskeho múra. To, čo zostalo, je zaiste sloboda, ale prázdna, ktorá plodí neistotu, strach a úzkosť.

Desatoro pre tretie tisícročie. Už nie podobou meravých zákazov, ale silou rozumu chce slovo Cirkvi ešte raz sprevádzať ľudstvo na jeho ceste. Aby sa každý človek naučil

konfrontovať so závažnými témami života, ako sú viera, láska, zmysel dejín. Prečo jestvuje zlo, práca, situácia vo svete, vojna a mier. Aby sa človek naučil poznať a potom uskutočňovať Boží plán.“

V Desatore pre tretie tisícročie Ján Pavol II. premeditoval viacero dôležitých tém, ale obzvlášť sa zamerl na naše kňazské povolanie. Zdôraznil nezastupiteľné miesto a nenahraditeľný význam hlbokkej viery v živote kňaza:

„Aby sme mohli povedať veríme – ja verím, musíme byť ochotní zapierať sa, sebadarovať. Musíme byť pripravení obetovať sa, odriekať sa a mať veľkorysé srdce.“⁵⁰

Boží sluha Ján Pavol II. kládol predovšetkým kňazom na srdce ich celoživotnú úlohu – vytrvalé a pokorné poznávanie vykupiteľského diela Ježiša Krista:

„Naučte sa Krista poznať a dajte sa mu poznať! On pozná každého z vás osobitným spôsobom. Nie je to poznanie, ktoré by vzbudzovalo odpor a vzburu, a pred ktorým by bolo treba utiecť v záujme zachovania si tajomstva vlastného vnútra. Jeho poznanie je plné jednoduchej pravdy o človeku a predovšetkým plné lásky. Podriadte sa tomuto jednoduchému a láskyplnému poznaniu dobrého Pastiera. Buďte si istí, že on pozná každého z vás, lebo dal svoj život za vás. Dovoľte, aby vás našiel, aby vás celých spoznal a mohol vás viesť. Pravda, niekoho nasledovať zároveň vyžaduje aj čosi od nás, ale taký je zákon priateľstva. Ak chceme kráčať spolu, musíme pozorne sledovať cestu, po ktorej máme kráčať.“⁵¹

Pápež Ján Pavol II. spoznal na vlastnej bolestnej skúsenosti strasti, ale aj duchovný rozmer utrpenia. Keď sa mu zhoršil

⁴: Lf P"RCXQN"KKK"Rqumcp"qjncuqxc "gxcplgnkw o"Xp"Rqxcnqpl"qjncuqxc "gxcplgnkw o"ó"rq/p"om"/"fwejqxpgl"qd-pqx/m c/qxl/Ftwj"uwxqxc"fwjqxp"qdpqxc"rtg"m c/qxl/Cwfkcp p"ukg "Rcxnc"Xkl."36"6"3":;"3";;2"l"o"K"mcvqpl"emc" x{fxcvq um"unwflde"MXCU."3";;2."ul"77"6"790

⁵² Lf P"RCXQN"KKK"Dqfl"rn"pl"fgucvqtq"rtg"vtgkq"vtafetq kg"Dtcvkuncxc"NA .3";;8."ul"90

⁵³ Lf P"RCXQN"KKK"Dqfl"rn"pl"fgucvqtq"rtg"vtgkq"vtafetq kg"Dtcvkuncxc"NA .3";;8."ul"38"6390

zdravotný stav, médiá špekulovali, či by nemal predčasne rezignovať na svoj úrad. Ján Pavol II. povedal, že ani Kristus nezostúpil z kríža.

„Hoci Ježiš je svetlo, ktoré sa zjavuje všetkým národom, predsa je zároveň určený stať sa vo svojej dobe i v každej ďalšej epoche znamením, ktoré sa bude očierňovať, ktorému sa bude odporovať a protirečiť. Tak to bolo s izraelskými prorokmi, čo žili pred ním, tak to bolo aj s Jánom Krstiteľom a tak by to bolo s každým, kto by ho nasledoval.

Kríž chudoby, kríž hladu, kríž akéhokoľvek iného utrpenia možno premeniť, pretože Kristov kríž sa stal svetlom v našom svete. Je svetlom nádeje a svetlom spásy. Dáva zmysel každému ľudskému utrpeniu. Nesie so sebou prísľub večného života, zbaveného bolesti a hriechu.“³²

Ján Pavol II. nám zanechal svoju predstavu o skutočnom kňazstve a kňazoch:

„Kňaz musí byť predovšetkým „mužom viery“, pretože mocou svojho poslania musí zvestovať vieru ohlasovaním Slova. Nemôže presvedčivo hlásať evanjelium, ak si sám do hĺbky neosvojil jeho poslanstvo. Kňaz svedčí o viere svojimi skutkami a celým svojím životom. Svojimi kontaktami v pastorácii sa usiluje posilňovať svojich bratov vo viere, odpovedať na ich pochybnosti a upevňovať ich v kresťanskom presvedčení.

Kňaz sa teda musí starať o svoj kvalitný duchovný život, inšpirovaný darom svojej kňazskej služby. Skutočne možno hovoriť o „spiritualite diecézneho kňaza“. Jeho modlitby, jeho spoluúčast' a životné úsilie je inšpirované jeho apoštolskou činnosťou, ktorá čerpá sily z celého života žitého s Bohom.“³³

³⁴ L.f.P.'RCXQN'KKK'<Dqflf'rn'p'F'gucvqtq'rtg'vtgvg'vku'fqtq'kg'Dtcvk/unexc'<NÁ.'3; ;8.'u'450

³⁵ L.f.P.'RCXQN'KKK'<Dqflf'rn'p'F'gucvqtq'rtg'vtgvg'vku'fqtq'kg'Dtcvk/unexc'<NÁ.'3; ;8.'u'5:0

³⁶ ANGE, D.: Dqflg'inqqx'x'oqlq'o'fllxqg'c'pc'oqlkej'rgt'ej'Kp'<Rqxcpc'p'qjncuqxc'gxcplgnkw'o'o'rq/p'a'om/'/'f'w-ejqxpg'l'qdpqx'/'m'c/qd'F'rwj'w'uxgvqx'f'wejqxp'qdpqxc'rtg'm'c/qd'<Cwflgpp'p'u'kg'<Rcxc'XKl.'360'6'3:0';0'3; ;2'0'T'0'<mcvqpf'fenc'x'f'excvg'um'umwfldc'MXCU.'3; ;2.'u'520

³⁷ DLUGOŚ, F.: O'ct'p'umc'Ngqx'c'c'lg'l'quqdpqunk'ogf/k'ux'v'f'cok'Gwt'r'l'Ngqx'c'<OVO.'422:.'u'3560

Jeho posledné slová, ktoré povedal na smrteľnej posteli boli: „Nechajte ma odísť k môjmu Otcovi...“ Nebolo to iba pranie umierajúceho človeka a pápeža. Táto jediná veta vyjadruje bezhraničnú dôveru v milosrdenstvo nášho Pána. Práve pápež Ján Pavol II. bol autorom a horlivým šíriteľom myšlienky Božieho milosrdenstva. Táto idea dnes veľmi účinne pomáha katolíkom a vôbec celému kresťanstvu prekonávať nástrahy súčasného sveta a modernej doby.

Páter Daniel Ange na Druhej svetovej obnove kňazov veľmi pekne vyjadril podstatnú súvislosť kňazstva a Božieho slova:

„Keď sa stratí viera, upadne sa do povery. Európa má dnes všetky predpoklady stať sa supermarketom najrozličnejších povier. Ak si ponechám Slovo Božie pre seba, urobí ma neplodným. Ak ho však podávam maličkým a chudobným, pocítim radosť, akú nik nevie dať.“³⁴

ODKAZ CELÉMU SVETU

Boží sluha Ján Pavol II. nielen slovom, ale aj vlastným životom a utrpením vydával svedectvo vernosti blahozvesti evanjelia a zmŕtvychvstalého Ježiša Krista. Už počas jeho tretej apoštolskej cesty na Slovensko bolo vidno, ako sa jeho zdravie rapídne zhoršuje. Na prelome marca a apríla 2005 choroba pápeža Jána Pavla II. dosiahla kritické štádium, ktoré nijako nezatajovala ani vatikánska diplomacia. Najbližší ľudia z pápežovho okolia pripravovali celý svet na prijatie smutnej správy, ktorá musela prísť. Stalo sa tak 2. apríla 2005 o 21.37 hodine.³⁵

REAKCIE SVETA NA PÁPEŽOVU SMŔŤ

Poliaci, ktorí prechovávali hlbokú úctu voči svojmu rodákovi Jánovi Pavlovi II. a volali ho svojím „otcom“, boli jeho smrťou obzvlášť dotknutí. Vláda sa k týmto pocitom ľudí pridala tým, že vyhlásila šesťdňový štátny smútok.

Mnoho svetových vedúcich predstaviteľov vyjadrilo svoju sústrasť a nechalo spustiť vlajky na pol žrde.

Argentínsky prezident Nestor Kirchner povedal: „*Sú nás milióny, ktorí smútia za Jánom Pavlom II.; jeho učenie nás bude sprevádzať po celý náš život už nastalo.*“

Austrálsky premiér John Howard povedal: „*Na Jána Pavla II. by sa malo spomínať ako na bojovníka proti komunizmu a ako na veľkého kresťanského vodcu.*“

V Čile vláda vyhlásila oficiálny trojdňový smútok. Prezident Ricardo Lagos poznamenal, že „...*Ján Pavol II. nezostal mimo nás. Jeho meno sa stalo súčasťou našich dejín, jeho myšlienky vždy budú zdrojom inšpirácie pre vybudovanie spravodlivejšej krajiny a mierumilovnejšieho sveta pre nás všetkých.*“

Kanadský premiér Paul Martin povedal: „*Celé štvrtoročie pápež Ján Pavol II. predstavoval symbol lásky a viery, mieru a súcitu.... Náš dnešný zármutok je aj zármutkom sveta.*“

Kubánski predstavitelia dovolili Jaime kardinálovi Ortegovi uskutočniť výnimočné vystúpenie v štátnej televízii: „*Bol to muž, ktorý bol morálnou autoritou sveta celých 26 rokov... stal sa jedinou morálnou istotou v časoch vojen a ťažkostí.*“

Kubánska vláda vyhlásila tri dni štátneho smútku.

Množstvo krajín s majoritným katolíckym obyvateľstvom vyhlásilo štátny smútok za Jána Pavla II.

Mnoho nekatolíckych náboženských vodcov po celom svete tiež vyjadrilo svoju sústrasť.³⁶

POHREB JÁNA PAVLA II.

Pohreb Jána Pavla II. sa začal v piatok 8. apríla o 10.00 zádušnou omšou, ktorú celebroidal kardinál Joseph Ratzinger ako dekan kolégia kardinálov.

Na prekvapenie tisícov prítomných vynesli pápeža pred Baziliku sv. Petra vo veľmi jednoduchej truhle z cyprusového dreva. Truhla spočívala rovno na zemi a na jej veku bolo položené Sväté Písmo. V tento deň fúkal dosť silný vietor, ktorý mimovoľne prevracal jednotlivé stránky Písma, ako v ňom listuje celebrant počas omše. Keď sa pohrebné obrady skončili, vietor bez najmenšieho ľudského zásahu Sväté Písmo definitívne zatvoril, akoby sa tým malo naznačiť ukončenie pozemskej požehnanej púte pápeža Jána Pavla II.

Po sv. omši bol pápež Ján Pavol II. pochovaný v krypte pod bazilikou v hrobke pápežov. Jeho telo bolo uložené na miesto predtým obsadené pápežom Jánom XXIII., ktorý bol premiestnený pápežom Jánom Pavlom II. nahor do baziliky kvôli blahorečeniu.³⁷

PROCES BLAHOREČENIA

Státisíce pútnikov na Námestí svätého Petra v Ríme sa 2. apríla 2005 o 21. hodine 39 minúte dozvedeli správu o úmrtí prvého slovanského pápeža. Už vtedy ľudia držali v rukách transparenty s nápismi: „*Santo subito – Ihneď (okamžite) svätý!*“

Bezprostredne po smrti Jána Pavla II. sa začalo hovoriť o tomto pápežovi ako o *Veľkom*. Celý svet akceptoval tento prívlastok

³⁸ DLUGOŠ, F.: *Jkwqtkc"Geengukc" Ej tkankl"Qf"Dgpgflmvc"ZXl"rq"Dgpgflmvc"ZXll" Ektmgx"xq'uxvggl"Ngxq c"<OVO."*
422: ".u0";8"6";0

³⁹ DLUGOŠ, F.: *Jkwqtkc"Geengukc" Ej tkankl"Qf"Dgpgflmvc"ZXl"rq"Dgpgflmvc"ZXll" Ektmgx"xq'uxvggl"Ngxq c"<OVO."*
422: ".u0"; ;"6"3220

s vedomím, že v celom dramatickom 20. storočí sa nenájde osobnosť takej kvality a prínosu pre ľudstvo, ako bol pápež Ján Pavol II.

Riaditeľ Tlačovej kancelárie Svätej stolice páter Federico Lombardi vydal 14. januára 2011 presne napoludnie vyhlásenie o definitívnom termíne blahorečenia ctihodného Božieho sluhu Jána Pavla II.

Oficiálne stanovisko Vatikánu bolo zverejnené v nadväznosti na schválenie dekrétov pápežom Benediktom XVI. v tomto znení:

„Slávnosť beatifikácie ctihodného Božieho služobníka Jána Pavla II. – Karola Wojtyły – sa bude konať vo Vatikáne 1. mája 2011, v Druhú veľkonočnú nedeľu, nedeľu Božieho milosrdenstva a bude jej predsedáť pápež Benedikt XVI.“

Cirkev odcitovanou proklamáciou uznala, že Karol Wojtyła vydal znamenité svedectvo a príklad kresťanského života, je priateľom, obhajcom, ktorý pomáha ľuďom na ceste obrátenia sa k Bohu a stretnutia s ním.

Pápežská kúria upozornila na obdivuhodné skutky pápeža Jána Pavla II., no najmä na jeho duchovné bohatstvo: vieru, nádej, lásku. Svätý stolec v oficiálnych dokumentoch o príprave blahorečenia Jána Pavla II. zdôraznil aj ďalšiu významnú črtu osobnosti prvého slovanského pápeža: pontifikát Svätého Otca bol predchtný nežným synovským vzťahom s Ježišovou Matkou.³⁸

Ján Pavol II. je blahoslavený pre svoju vieru, vieru silnú a veľkorysú, apoštolskú. A hneď si spomíname na ďalšie blahoslavenstvo: „**Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti to nezjavilo telo a krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach**“ (Mt 16, 17).

HOMÍLIA PÁPEŽA BENEDIKTA XVI. POČAS BEATIFIKÁCIE PÁPEŽA JÁNA PAVLA II.

Drahí bratia a sestry,

už šesť rokov ubehlo odvtedy, čom sme na tomto námestí slávil pohreb pápeža Jána Pavla II. Hlboká bola bolesť z takej veľkej straty, ale ešte väčší bol pocit nesmiernej milosti, ktorý prenikal celý Rím aj celý svet: milosti, ktorá bola ovocím celého života môjho milovaného predchodcu, a zvlášť ovocím svedectva jeho utrpenia. Už v ten deň nás ovanula vôňa jeho svätosti, a Boží ľud mnohorakým spôsobom dal najavo svoju úctu voči nemu. Preto som si želal, pri patričnom zachovaní noriem Cirkvi, aby proces jeho blahorečenia mohol prebehnúť s náležite uvažlivou rýchlosťou.

A hľa, tak očakávaný deň nadišiel, nadišiel rýchlo, pretože tak sa to páčilo Pánovi: **Ján Pavol II. je blahoslavený!**³⁹

SVÄTOREČENIE BLAHOŠLAVENÉHO JÁNA PAVLA II.

Svätý Otec František zvolal riadne verejné konzistórium kardinálov 30. septembra 2013, na ktorom oznámil svoje rozhodnutie, že Ján Pavol II. a Ján XXIII. budú 27. apríla 2014 zapísaní medzi svätých.

Dátum vyhlásenia za svätých Jána Pavla II. a Jána XXIII. nebol zvolený náhodne. V tento deň bude Cirkev sláviť Druhú veľkonočnú nedeľu, ktorá je nedeľou Božieho milosrdenstva. Druhá veľkonočná nedeľa sa začala sláviť, ako Nedeľa Božieho milosrdenstva od 30. apríla 2000, z rozhodnutia Jána Pavla II. V nedeľu 30. apríla 2000, keď sa po prvýkrát slávila ako sviatok Božieho milosrdenstva, pápež Ján Pavol II. zároveň svätorečil rehoľnú sestru Faustinu Kowalsku označovanú za apoštolku Božieho milosrdenstva.

³⁸ DLUGOŠ. F.: *Unqpxq'pc'eginw'fq'flkxqvc'Ngxq c'<OVO.'4234.'u'95'6'96)*

³⁹ *Fqwrrp2'pc'jwrcly y y(mdu)umlAekf?33396:9756/X{j cfc2'44/lcpw'a'4234)*

Portál Vatican Insider pripomenul aj ďalšie významné udalosti tohto sviatku. V predvečer Nedele Božieho milosrdenstva 2. apríla 2005 pápež Ján Pavol II. zomrel. Taktiež v Nedeľu Božieho milosrdenstva 1. mája 2011 bol Ján Pavol II. blahorečený svojim nástupcom pápežom Benediktom XVI. Milosrdenstvo je častou témou aj kázní a príhovorov terajšieho Svätého Otca Františka.

Blahoslavený Ján Pavol II. sa tak stane jedným z najrýchlejšie kanonizovaných svätcov. Od jeho smrti uplynie len deväť rokov.

Pri oznámení tejto veľkej udalosti pápež František poznamenal: „*Verím, že slávnosť svätorečenia oboch naraz, sa stane posolstvom pre Cirkev.*“⁶⁰

SUMMARY

Jednou z charakteristík, ktorá často zaznieva pri spomienke Slovákov na blahoslaveného Jána Pavla II., je veta: „Bol to pápež, ktorý nám rozumel a mal nás rád.“ Táto sentencia poslúžila autorovi nasledujúcej štúdie ako tematický pilier na zosumarizovane homílií, pozdravov prednesených na audienciách a epístoľ, ktoré Ján Pavol II. adresoval slovenskému národu. Osobitnú pozornosť venuje autor úlohe, akú prisúdil tento pápež práve Slovenskej republike na rozhraní 20. a 21. storočia.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Ján Pavol II. Levoča, návšteva (apoštol-ská), Mariánska hora, Panna Mária, pút, Šaštín.

FTRkčē Zlj > ZūKj _Rc` U hVj <` _WCV TIZ? Rf` hVj \_Ž@T dēh` l a`h` R_ZVlKj kRUR_ZŽ
D&Rj` hRH` JR`" Z`#Z#H` "%

⁶² Fquwrrp2" pc< jwr<lly y luxgvmgtucpvuxcluml423512;llcp/rcxqn/kk/lcp/zzkkk/dwfw/uxciqtgegpi0jvo nll" X{j cfcp2"
4:l"pqxg o dte'42350